

Handläggare
SHDatum
2025-07-08Diarienummer
A2025/00455Arbetsmarknadsdepartementet
a.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar från Hyresgästföreningen

Etableringsboendelagen – Ett nytt system för bosättning av vissa nyanlända (SOU 2025:35)

Hyresgästföreningen har inbjudits att lämna remissvar på *SOU 2025:35 Etableringsboendelagen – Ett nytt system för bosättning av vissa nyanlända*.

Efter att ha tagit del av utredningen vill vi lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

Utredningens uppdrag har varit att föreslå ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända, som syftar till att öka kommunernas inflytande och skapa goda förutsättningar för ett likvärdigt, enhetligt och flexibelt mottagande i kommunerna. Det nya systemet innebär att bosättningslagen med tillhörande förordningar upphör att gälla och ersätts av lagen och förordningen om etableringsboende för vissa nyanlända.

Hyresgästföreningen ser övergripande positivt på att skapa ett mer likvärdigt, enhetligt och flexibelt mottagande av nyanlända. Detta kan stärka integrationen och tydliggöra kommunernas ansvar. För att uppnå avsedda effekter krävs dock en noggrant avvägd balans mellan principerna. Kommunernas inflytande måste också utformas på ett sätt som främjar en solidarisk hantering av mottagandet, i likhet med dagens bosättningslag.

Hyresgästföreningen vill lyfta följande synpunkter, som utvecklas i kommande avsnitt:

- Nyanländas rätt till etableringsboende i max 36 månader är otillräckligt för att säkerställa en långsiktig övergång till ordinarie bostadsmarknad. Hyresgästföreningen anser att tidsgränsen bör höjas.
- Kommunernas ansvar att erbjuda nyanlända stöd i att söka bostad skapar inga garantier för en likvärdig hantering över hela landet. Hyresgästföreningen anser att det stöd som kommunerna bör erbjuda konkretiseras.
- Kommunernas möjlighet att ange ett önskat kommunalt medför risker som kan öka mellankommunal segregation och försämra integrationsmöjligheter i enskilda kommuner. Hyresgästföreningen avstyrker förslaget.

Angående nyanländas rätt till etableringsboende i max 36 månader

Det nya systemet innebär att nyanlända har rätt till etableringsboende i maximalt 36 månader (tre år) från det att de tas emot av en kommun. Utredningen har inte övervägt andra möjliga tidsgränser, och varken den eller regeringens direktiv redogör för skälen bakom den valda tidsgränsen.

Hyresgästföreningen anser att en treårig tidsgräns är otillräcklig för att säkerställa en långsiktig och trygg övergång till den ordinarie bostadsmarknaden för nyanlända, särskilt i landets storstadskommuner. Idag är den genomsnittliga kötiden för ett förstahandskontrakt i Stockholm med omnejd 9 år,¹ och längre än så i Stockholms kommun.¹ Motsvarande siffra för Göteborg är 7 år² och för Malmö 3,4 år.³

En reglerad tidsgräns för samtliga kommuner kan visserligen skapa ett mer likvärdigt och enhetligt system, men måste samtidigt vara anpassad efter verkliga förutsättningar. Detta är särskilt angeläget för landets storstadskommuner, men även i övriga kommuner kan en för kort tidsperiod leda till osäkra boendeförhållanden och försämrade möjligheter till integration. Därför anser Hyresgästföreningen att tidsgränsen bör höjas.

Angående kommunernas ansvar att erbjuda nyanlända stöd i att söka bostad

För att öka möjligheten för nyanlända att få en bostad på den ordinarie bostadsmarknaden efter att rätten till etableringsboende löpt ut, föreslår utredningen att den kommun som ansvarar för att ordna etableringsboende ska erbjuda den nyanlände stöd i att söka bostad.

Hyresgästföreningen välkomnar att kommunernas ansvar klargörs och ser positivt på att statlig ersättning utgår för ändamålet. Samtidigt noterar Hyresgästföreningen en brist på förslag för att säkerställa ett likvärdigt stöd i hela landet. Eftersom kommunernas kapacitet och arbetssätt varierar avsevärt idag, anser Hyresgästföreningen att det stöd som kommunerna bör erbjuda konkretiseras.

Angående att kommunerna ges möjlighet att påverka hur många nyanlända de ska ta emot genom att ange ett önskat kommunalt

Ett ökat kommunalt inflytande tar främst sikte på kommunernas möjlighet att påverka fördelningen av mottagandet. Utredningen föreslår att omfördelning ska ske om vissa kommuner önskar ta emot fler nyanlända medan andra vill ta emot färre.

¹ [Hur lång tid tar det att få en bostad genom oss? - Bostadsförmedlingen i Stockholm AB](#)

² [Statistik | Boplats Syd](#)

³ [Boplats Väst - Boplats Väst i siffror](#)

Hyresgästföreningen ser övergripande positivt på att kommunernas inflytande stärks, om det främjar dialog och förståelse mellan ansvariga aktörer. Samtidigt medför det aktuella förslaget flera risker, såsom:

- Att kommunernas önsketal inte motsvarar det faktiska behovet, särskilt vid hög invandring.
- Att avfolkningskommuner anger ett högre önsketal baserat på bostadstillgång, trots en svag arbetsmarknad.
- Att politiska faktorer, snarare än förutsättningar för bosättning och integration, styr önsketalen.

Utredningen erkänner dessa risker och föreslår att kommunernas inflytande ska vara underordnat det övergripande mottagningsbehovet, samt att fördelningen ska ta hänsyn till ett flertal givna kriterier. Detta är positivt och kan i viss mån fungera som kontrollmekanismer.

Hyresgästföreningen anser dock att det är svårt att helt motverka att vissa kommuners önsketal baseras på tveksamma motiv. Detta riskerar i sin tur att skapa en ojämn fördelning av nyanlända, som ökar mellankommunal segregation och försämrar integrationsmöjligheter i enskilda kommuner. Därför avstyrker Hyresgästföreningen förslaget och menar att det inte innebär någon förbättring jämfört med dagens system.

Hyresgästföreningen

Marie Linder, förbundsordförande

Sara Hedman, utredare